

POPRAWA BÓH

ČAS OPÍS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

3. číslo

Budyšin, měrc 1969

Lětnik 19

Hrono na nalětnik

Ja sym srjedža mjez wami jako služobnik. Luk. 22, 27

Tak rjeknje Jezus Chrystus svojim wučobnikam! Poprawom dyrbjal prajić: „Ja sym mjez wami jako knjez!“ Wón je tola knjez wšitkich knjezow, my so wuznawamy k njemu jako k našemu Knjezej, my spěwamy w modlitwje na kemšach „... přez našeho Knjeza Jezom Chrystusa“. Kak móže wón potom rjec, zo je mjez swójimi wučobnikami jako služobnik? Je so na tajke wašnje sam swojeho knjejistwa vzdal? To nanihdy nic. Wón je a wostanje naš Knjez, a my mamy jemu dać woprawdže knježić w jeho wosadže a w našich wutrobach. Ale: To wosebite jeho knjejistwa we tym wobsteji, zo je wón služacy Knjez. My stejimy w swj. póstnym času a so dopominamy na jeho słowo: „Syn čłowjeka njeje tohodla přišoł, zo by sebi dał služić, ale zo by wón služil a dał swoje žiwjenje k wumóženju za mnohich.“ (Mat. 20, 28)

Na symboliske wašnje je to svojim wučobnikam pokazal, jako je jim Zeleny štwórtk wječor, jako Bože wotkazanje wustaji, nohi mył. Wón je jim to sam tak wuklawował prajo: „Wěsće wy, što sym wam činił? Wy mi rékaće mišter a Knjez a prajice prawje; přetož ja sym to tež. Hdyž tohodla sym ja, kiž sym Knjez a mišter, waše nohi mył, dyrbiće tež wy sebi jedyn druhemu noze myć. Přetož ja sym wam přiklad dał.“ (Jan. 13, 13–15)

Z tym je Jezus Chrystus nam jasnje dosć rozsudacy pokiw dał: Chcemy-li być jeho wučobnicy a za nim chodźić, mamy tež služić. My znajemy wšitycy z cyrkwinskeho žiwjenja słowa: diakonija, diakon, diakonisa. W tutech powołanjach maja služić. To so hodźi, hdyž so młody čłowjek džensa za tajke abo podobne powołanje sluzenja rozsudzi. Přejara so w našim času za tajkimi powołanjemi a službami njeprašaja, dokelž modernemu čłowjkej wjele bóle na wutrobje leži, zasužić a nic služić. Wězo dyrbimy wšitycy něšto zasužić, kak móhli hewak wobstać na swěće, na kotrymž mamy wšitycy mnohe a husto tež wulke wudawki! Ale wyše hač zasužba dyrbi stać služba, čicha, jednora služba, w kotrejž so prócujemy wo lubosć blišemu napřečo.

Před 115 lětami zemrě prjedawši Njeswačidlski a Budyski diakonus Arnošt Bohuměr J a k u b. Wón prosy za tych, kiž chcedža kaž jich Knjez a mišter jako služobnik mjez druhimi być:

Wón pochadžeše z Čerlicka

Z Čerlicka bě wulecał ptak do swěta, polny mocy a wohenja, ale stajnje so rady wróćeše do swojeho stareho hnězda, a jeho mysle jemu často wučěkachu k Čerlickim znatym Kotulecom, Klimšecom, a Prymusecom. Hišće w léce 1967 bě wopytał swuju ródnu wjes. Tam bě widzał swojeho bratra, swojeho přecela Francysku Klimšu, z kotrymž bě so čas poslednjeje wójny tak wutrobnje spřečelił a kotremuž ma so wjele – jelizo nic žiwjenje same – dzakować. Jara so lubowaštaj. Wěc je so takle měla:

Před wójnu skutkowaše farar Kotula we Łódži jako duchowny w małej wosadze na kromje wulkeho města. Jeho wosadni běchu w spočatku nimale jenož Češinjacy (ludžo z Češina), kotřiž we Łódži džělachu. Ewangelskich běše we Łódži mało. Běchu to tak mjenowani „lodzermensche“, kotřiž dźeržachu so za Němcow. Tehdom plačeše zasada: Štóz je katolik, tón je Polak. Štóz je ewangelski, tón je Němc. Farar Kotula chcyše tutu zasadu wotstronić. Zdaše so być, kaž by chcył při tym z hlówu přez murju. Ale přez horliwosć fararja rosćeše pólska wosada a so rozwiwaše. To wubudzi žarliwosć jeho němskich kolegow.

Hdyž w septembrje léta 1939 hitlerske bataljony město wobsadzichu, honjachu hnydom čorne hyeny za pólskim fararjom. Woni pak jeho nje-namakachu ani we Łódži ani we wokolnje. Na jeho namakanje so wustajichu 30 000,- hr. Hač do kónca wójny jeho nje-namakachu. Wón sam tehdom docyla ničo njewědžeše, kak gestapo za nim slědžeše. Wón poda so do Čerlicka, hdžež bě hišće jeho stara mać žiwa a někotři přiwuzni.

Runje w tym času bu nowy „bürgermeister“ přez „landrata“ pomjenowany. Němcow w gmejnjnje njebě. (Jenož něšto malo kolaborantow tam bě. Či pak so njewobdžělchu na lójenju.) To dyrbjše być čłowjek, kotryž je w prjedawšej kejšorskej armiji měł najwyše zastojnstwo. Tuž bu wubrany hospodar, kotryž bě něhdy byl seržant w kejšorskim regimente železnicarjow. Wón so wobaraše tak wjele, kaž móžeše, ale wjesnjenjo jeho sami prošachu. Zlochka by so móhl jedyn druhi namakać, kiž by njehodny a škodny byl. Nowy „bürgermeister“

„Tych, kotřiž z kóždym derje mjenja po Jezusowej prikazni a chudym radži dobre činja na čele a tež na duši, tych žohnuj, Wotče, přez Syna dla swojeje hnady bohatstwa.“ La.

wopokaza so jako čłowjek ze sylnym rjapom. Wjele dobreho je za gmejnu w čežkich časach dokonjal. Wón sej doby dowěru cyleje gmejny, haj samo „amtskomisar“ sebi jeho wažeše. To běše tehdom inženjer Kubke, něhdyši měščanosta w Bremenje.

Tehdom přindže do Čerlicka bědny podrožnik, wot žiwjenja honjeny, farar Kotula. Jeho staruška mać a jeho přiwuzni jeho z wočinjenymi rukami přijachu. Ale njemóžeš wot lubosće tych žiwy być, kotřiž sami dosć nimaju. Džěla tu za duchowneho njebě. Zle jazyki počachu rěć. Hdže by tajkich njebyło? Wón lěnjochuje! Wón znjewužiwa lubosć!

Wbohi podrožnik wo tym wědžeše. Jeho to jara boleše, přetož doprědka widžeše, zo budže wójna dolho trać. Wjele starosćow je nowy „bürgermeister“ z duchownym měš. Jeho nadběhowachu, zo tam něchtó nje-džěla, zo so skradžu chowa.

Runje w tym času so sta, zo w gmejnjnje zemrě wobydler, wobsedzer někotrych hektarow žalostnje čežkeje zemje. Wón hospodarješe ze starej sotru. Po smjerći bratra wosta staruška sama. Wona poskorži pola „bürgermeistera“. Wona tež hišće radu pytaše pola fararja seniora Tepera, kotryž tohorunja za čas wójny přebywaše w Čerlicku. Wonaj sčicha wobzamknyštaj: farar Kotula budže hospodaric na wopušćenym statoku. Hač drje budže so móc dojednać?

Farar Kotula bě w tym času rozmyslował wo swojim bjeznadžijnym položanju. Wón bě blisko k zadwělowanju. Tak njemóžeše dlje žiwy być. Tuž so rozsudzi, do Wiena wotjěć, snano tam namaka wuček pola přecelow z časa studijow. Hdyž runje pakowaše, zaklapa „bürgermeister“. Krótko Kotuli rozestaji swój plan.

„Ach, wy luby! Bóh je was ke mni pošlał. Cyłu nóc sym so modlił. Bóh je mje wuslyšal!“

Tak so sta dostojny farar z hospodarjom na 3 hektarach čežkeje role. Wón paseše swoje kruwički. Z karu wožeše hnój na zahony. Drohu a schodžiki wokoło chěžki wuporjedžeše. W swobodnym času sedžeše za bldom nad spěwarskimi a Bibliju. Duchowny měješe malo w ruce. Nowinu wón nječitaše. Wjesnjanosta dźeržeše nad nim swoju škiticu ruku. Hišće na kónc wójny chcychu někotři wboheho duchoweho wuhnać na „ostwall“, ale „bürgermeister“ jeho wobarnowa.

Lědma bě w lěsach wočinny wrjeskot mašinowych třělbow, hišće běchu drohi polne wojskich awtow,

a hižom běše z Čerlicka do Česina pěši po puću farar-podrůznik, zo by so wrůcił do Łůdže.

Po wůjnje je wůn rady přebýwał w Čerlicku. Jeho stara maćerka bě hižom wumřela, tež hospoza, pola kotrež bě džela. Jeho růdny dom přikrywa wulka woda jězora (Tal-sperre).

Nětko je tež wůn wotešol. Čerlicko doľho zachowa w pomjatku swojeho wulkeho syna. Žiwy je hišće stary „bürgermeister“, kotrehož je njebohi husto wopytował. Při swojim poslednim wopyće dari jemu jedyn eksemplar swojeje „postyle“.

Jemu njebě spožćene, na pohrjebnišću pod Čerlickej kapalu směć wotpoćować wosrjedź Kutułow, Klimšow, Pawelkow a Trĩnjekich, ke kotrymž bě jeho wutroba w luboši přichilena.

Stebel

Z půlsko-ćeškeho časopisa „Přećel luda“

Biskop dr. Karol Kotula †

Ćitar našeho „Pomhaj Bůh“, swěrný přećel Serbow, ewangelsko-lutherski biskop dr. Karol Kotula je 2. adwenta, 8. hodownika 1968, we Wařawje smjertnje znježbožil. Wůn bě džowku a syna wopytał, a ducy dom zawadžĩ awto do njeho. Wůn padny tak njezbožownje, zo hišće na hasy zemřel. Pjatk, 13. decembra, jeho na ewangeliskim pohrjebnišću we Wařawje pochowachu.

W swojim ćelnym předowanju w cyrkwi swj. Trojicy wuzběhny biskop dr. Wantaľa horjacy lubość zemřeteho za narod, jeho zaslužby a wopory, kotrež je přinjesl za půlsku ewangelsku cyrkej.

Karol Kotula narodil so 26. 2. 1884 w Delnim Čerlicku, wokř. Češki Češin, jako syn wučerja, pozdřišeho ratarja. Dochodźiwši Půlski gymnazij w Češnje, poda so 21lětny na studij bohosłowstwa do Wiena a jón doskůnči w Halle. 22. 5. 1910 džosta ordinaciju a bě potom na wšelkich městach we wšelkich zastojnstwach.

Hdyž so w léće 1927 we Łůdži založil zjednoćenstwo ewangelskich Polakow, powołachu fararja Kotulu za swojeho dušepastyrja. Tam měješe so bėdžić z njeřećelstwom němskich ewangelskich fararjow. Powšitkownje plaćeše w Půlskej zasada: Ewangelscy su Němcy. Katolsky su Polacy. Kotula pak hromadžeše pod swojej klětku ewangelskich, kotřĩž běchu swěrnĩ swojemu půlskemu narodej.

Za čas drugeje swětoweje wůjny dyrbbešo do swojeje domizny. (Wo tym hl. nastawk: Wůn pochadžeše z Čerlicka.)

W léće 1955, hdyž běše cyrkej hišće pod znamjenjemi wůjnskeho rozbića, powoľa jeho synoda za biskopa. Jeho cyla próca sľušeše znutřkownemu wožiwjenju cyrkwe. Hdyž je biskop dr. Kotula po štyřjoch lětach swoje biskopske zastojnstwo zložil, njeje tola přestaľ w swojim džele za Chrystusowu cyrkej.

Na kůncu rozprawy wo pohrjebje řeka:

My smy jeho Knjezej wrůco dali, kotrehož je lubowaľ, kotremuž je swěru sľužil, kotremuž je so dowěril.

Po půlskim časopisu „Zwjastun“

Ćińće sebi zemju poddanu

Podal Gerhard Wirth

Wjele smy po puću fotografowali, ale tamneho mlodeho pachola bohuzel nic, kotryž tam wosrjedz Niskich Tatrow z hoberskim traktorom suwaše pjeršč a kamjeniska po horje dele. Puć mjez Mlynkami a Nalepkovom běše dosć špatny. A runje tam, hdžež droha jenož tak někak za horu wisaše, tam ju wuporjedzachu. Wšo ničo nje-pomhaše, my dyrbjachmy ćakać, doniž nas hnadnje nimo njepuščichu.

Ja tam rady přihladowach. Tónle

chim lécu móža tute jězory haćenu wodu wotedawać.

Tobak! Haj, wězo, Boľharska je tola znata ze swojim tobakom. Wino a tobak budže Boľharska w přichodže hišće wjace do swěta sľac hać dotal. Wěš, zo je wino w Bibliji wuchwalene jako rjany dar Boži, kotryž zwjeseli ćlowsku wutrobu? Z tym wěće njeje mēnjena pjanosć, ale džakowne wjesele z jedneje škleńki dobreho wina.

Boľharske burowki ducy do polo.

šwižny, blėdy mlůdženc na swojej mašinje! Kajke njesměrne mocy su ćlowjekej do ruki date. Kamjenje, kotrež bychu za džesać mužĩ přećežke byle, tam tón hůlćec do boka suwaše, zo z hrimanjom po horje dele so kulaču. Jenož jednu sekundu njekeďzblivy, a jeho mašina z kamjenjemi hromadže po horje dele hrima. Kajku zamoľwitosć su tajkemu mlůduškemu ćlowjekej napoľožili! Wůn pak měješe swoje wjesele, knježić nad swojim kolosom.

Zemju sebi poddanu ćinić. Wobdźiwanja hůdne, što je ćlowjek wšo dotal dokonjal. Wosebje to wobdźiwachmy w Maďarskej a w Boľharskej. Daloka, sucha Pusta je přeměnjena do polow, hdžež pšea a kukurica rośće. Po kanalach běži woda a napojuje suche hona. Nasadźane kerkowe pasma zadřeržuja wichory. Ćlowjek njeje so podarmo přocował.

W Boľharskej nowe winicy! Tak daloko, kaž woćko widzi, doľhe rynki rjanych, nowych cementowych stolpov. Winowe pjenki su hišće mlode, ale za krůtke lěta změža wone rjane, wulke kiće. Hory su posadźane z nowymi plantažemi: sľowčiny, jabľučiny, krušwiny, worješiny, brěški, aprikozy. Tónle pilny boľharski lud, kak je wůn z wulkej prócu sebi swoju zemju poddanu sćinil.

Wosrjedz horow maš wobšerne jězory — wot ćlowjeka založene! Tute wulke wodowe zawěry maju dwojaki wužitk. Wysoko naspinana woda wjerći z gigantiskej mocu wulke elektriske turbiny. Města džastawaja swěťo a fabriki energiju za mašiny. Zdobom pak škitaju tute zawěry krajinu před wulkej wodu w nalěcu, a w su-

Tobak? Je wůn tež Boži dar? Boľharjo sebi jón waža, přetož tobak jim wjele pjenjez přinješe. Pilne žony tam na hasach sedžo nitkuja tobakowe łopjena, zo bychu je mōhće na sušenje stajić. Wjele džela, wjele prócy — zo bychu sej mužojo mōhli z tobakom swoje pluća zajėdoćić!

Ćińće sebi zemju poddanu. Kak wulkotnje je so to ćlowjestwu hižom poradžilo, a kajke wuspěchi budu jemu hišće w přichodže spožćene? Dosć derje wšak wěmy, zo njeje kultura a technika wšudžom jenak daloko postupowała. Tam pak je nuza a hľod! Na 40 milionow ćlowjekow kůdže lěto z hľodom wumřeje. Hdyž chcemy hľodnym pomhać, budžemy

Šťo móže wukrajnych hości
hospodować, kotřĩž přĩndu
kůnc junija k nam na
Serbski cyrkwiniski džeń?

jim předewšer dyrbbej z mašinami pomhać — a z wučbu. Ćlowjek dyrbi džensa wjele wědžeć a rozumić.

Ćlowjek je knjez zemje. Jeho knjejestwo wšak njeje stajnje dobre a rjane. Kajke to wokřewjenje, hdyž smy raz zboka wšerje techniki a kulture, hdžež je krajina džensa hišće tajka kaž před tysac lětami.

Sľonco, hory, morjo, wichory, zyma a horcota, wy njewobknježene elementy Božerje přĩrody, ja mam was lubo.

Jako misionar w Indiskej

Hugald Grafe

Indiske wsy

Po wječorach předuujemy na wsach wokoło Tirupati. Krajina je dwurěčna. Tu so rěči tamulscje a w přichodnej wsy telugusce. Mjez našimi studentami su někotři, kotřiž tutej rěči znaja. Tuž móžemy so do skupinow džělić, a w každej wsy móžemy Bože słowo w maćernej rěči wjesnjanow připowědać. W Indiskej je wječorne směrkanje stajnje mjez 18 a 19 hodź. W tutym času hromadžimy wobydlerjow z ludowymi spěwami a z instrumentami domoródných. Wulke petrolejowe lampy wěšamy pod wysoke tamarindy a banyany wosrjědź wsy mjez twarjenčkami tam, hdžež so tež schadžuje wjesna rada, hdžež móžeš swoje brěmno na kamjentnu muričku wotpołožiť. Měsačk steji nad nahłymi skałami zady wsy. My rěčimy wo našim žadanju, z nižin so móc pozběhnyć a Boha namakać. Dale rěčimy wo tym, kiž z wysokosće přińdže, nas na swoje ramjo wozmjje a nas horje zběha. Lědma něchtó je w swojej hće wostał. Cyła wjes, mužojo, žony a džěci, poslušaju hač do pozdnjeje nocy. Mnozy du z nami domoj a maju wšelke prašenja na nas.

Riži

Hdyž smy raz po puću, je žalostnje horco. Tež Indičanam je horcota skoro njeznjesliwa. Tuž chcemy so při wodopadze wochłodźić. Přez hrjebički a horcy pěsk dońdžemy skončnje ke skałam a ke chłodnej wodze pod hustymi kerkami a štomami. W tutej samoće tola njejsmy sami. Hětow so dohladamy, kotřež su pod samymi skałami natwarjene. Tu bydli jedyn „riži“ abo „sadhu“, jedyn tych swjatyh mužů, kotřiž začpěwaju njeměr w templach a tempłowe wašnja a swjedženje. W čišnje so zanurjeja do bójskeho byća. My zalězemy do hěty a widžimy tam běłobrodatego muža w žoltej drasće na podtyknje-

nymaj nohomaj na wulkej drjewjanej čumpawje sedžo. Włosy nima wottrihane kaž putnikarjo w Tirupati, ale ma je hromadže stykane. W dohim rozrěčowanju powěda nam wo swojej pobožnosći, kak je po 15 lětach tu w samoće při wodopadach namakał najwyši schodženk zanurjenja, schodženk dospołneho wědženja, kaž wón to mjenuje. Wón přispomni, zo je to tón posledni schodženk před dokonjanosću, na kotruž čaka. Jeho byće so potom rozpući do Božeho byća.

Tež tutón muž potajkim pyta, kak by so schodženk po schodženk pozběhnył. Hdyž jemu powědamy wo Jezusu Chrystusu, kotryž je tón puć k Bohu, měni wón, zo je Jezus Bože krasne zjewjenje, ale nic to jeničke a to dospołne. My jemu damy jedne scenje do ruki, a wón nam slubi, zo chce jo čitać.

Ewangelist studentow

Hinak smy to slyšeli w měsće Tirupati samym. Tam předwožaj Pawoł Sudhakar, přiwuzny přjedawšeho indiskeho ministra Krishny Menona. Wón bě sej za swojeho wučerja wuzwolił prezidenta dra. Radhakrishna samoho. Tón bě jeho na Chrystusa pokazał. Cehodla? Chrystus bě tutoho Sudhakara zajał jako „zbožowneho wotročka“. Sudhakar přinješe nowe žiwjenje do inteligency w Tirupati. Wón raznje wupraji, zo je Jezus tón jenički puć k Bohu. Jezus zjednočuje w sebi wšě puće hinduizma: puć dobrych skutkow, puć dospołneho wědženja, puć pobožneho zanurjenja. Po jeho poslednim přednošku přińdže k njemu młody student a rjekny: „Ja tež rěkam Sudhakar a bych chcyl sej Bibliju kupić.“ Wón běše jedyn mjez mnohimi, kotřiž cheychu wjace wo našej křesćanskej wěrje wědžeć.

My smy přeswědčeni, zo chce Bóh džensa předewšěm mjez indiskimi studentami swoje kralestwo twarić.

třechow je nas tola chětro překwapil a zadžeržuje postup wobnowjenja našeje Michałskeje cyrkwy. W zařiznym léce smy sej z wulkej prócu mnohich wosadnych swoje rěšty zhotowili. Kak rjenje bě to tola tam we Wjazońčanskim cyrkwiskim léšu! Džěto wězo bě čezke. Hałzy wotrubać, žerdže nosyć! To ramjenja bolachu, ale swačina potom woprawdže słodžeše. Počili smy so někotru sobotu při truhanju žerdžow. Kajke žiwjenje bě to tola wokoło našeje cyrkwy! Rady na to spominam. Mam so wutrobnje džakować mnohim wosadnym, młodym a wobstarjenym. Někak 550 hodžin smy tu dobrowólnje džěłali.

Započatk tutoho léta bu mjeńši džěl cyrkwy znutřka zarěšowany. Čěslojo su pak zaso čeknyli, kaž hižo husto. Slubili su, zo so wróća, změjmy-li hišće krućišu zymu. Mamy nadžiju — z planowanjom smy přestali —, zo při surowišej zymje zaso přińdu. Potom chcedža wěcywustojni z Drježdžan wjelb přepytować, hač so tam hišće někajke mółby ze zařiznych lěstotkow chowaju. A potom smědža hakle murjerjo a molerjo džělać. Rjenje by było, móhli swoj 350-lětny wosadny jubilej dnja swjateho Michała, 29. 9. 1969, znajmjeńša we woltarnišću cyrkwy swječić.

Wo přezjednosć mnohich wšelakich nahladow mamy so hišće jara prócować. Hdže stajimy nowe byrgle? „Wězo na lubju“, tak praja cyrkwiske předstejičerstwo a hudźbni fachowcy. Wěcywustojni za historiske twarjenja pak měnja, do gotiskeho twarjenja žana lubja njeslušja. Hdže natwarimy schód na lubju wyše wjelbow a na wěžu? Kak maja ławki stać? Abo scyła žane ławki, jenož stólcy? Wjele hłowow, wjele nahladow! Njeje pak to jednorje a jasnje zarjadowane to najrjeńše! — Boži swjaty duch pak chcyl wšěch zamolitych rozswětlić, zo so to prawe namaka, štož předewšěm wosadne nastupy spokoji. — Wutrobnje „Zaplać Bóh“ pak praju wšěm wosadnym, kiž su zaso bohaće woprowali a tak lubosć cyrkwi Jezom Chrysta wopokazali. P. A.

Z wosadow

Michalska wosada w Budyšinje

Wosadna rozprawa za léto 1968: Wukřčených: 59 (51). Konfirmowanych: 72 (61). Připowědanych porow: 24 (30). Křesćanske pochowanych: 134 (138). Spowědných: 2 100 (2 070), mjez nimi 60 Serbow.

W zańdženym léce mějachmy 15 serbskich a 72 němskich Božich službow w Tuchorskej, na Michałskej farje a w kapałce na Hrodzišku, nimo toho 21 w Małym Wjelkowie a 40 w domach za starych na Židowje a w Ratarjecach. Na bibliske hodžiny, adwentske a pósne nutrnosće smy wosadnych 139 króc přeprasyli.

Wosadne džěło wězo chětre pod tym cerpi, zo hižo pjate léto swoj Boži dom trjebać njemóžemy. Haj, što by sej to myslil, jako w adwentskim času léta 1964 z wottorhanjom přiřtwarkow a z wutwarjenjom lubjow započachmy! To bě bórže dokonjane. Ale staw

Bukecy: Rozprawa z léta 1968 (ličby w spinkomaj počahuja so na léto 1967). Wukřćito je so w léce 1968 36 (35) džěci, 19 (19) hólcow a 17 (16) hólcow. Konfirmadow mějachmy 51 (52), 23 (23) hólcow a 28 (29) hólcow; nimo toho wobnowi jedyn dorosćeny młody muž swoj křesćanski slub. Wěrowanjow běše 11 (11). Smjertnych podawkow běše 57 (64), 37 (40) muskich a 20 (24) žónskich. Spowědných běše 1 340 (1 351) wosadnych, 473 (480) mužů a 867 (865) žonow; na serbskej spowědži wobdžěli so 125 (160) wosadnych, 52 (58) muskich a 73 (102) žónskich. 76 (129) buchu doma abo na wsach wonka woprawjeni. Zo bě létsa mjenje spowědných a wosebje tež mjenje doma woprawjených, leži snano tež na tym, zo smy w tutym léce wjes Łusk zhubili, kotraž bu do Kotec zafarowana. — Woprowali su wosadni za krajnocyrkwinske kolekty 1 720,— (1 942,—) hr., za wosadne kolekty 8 600,— (6 500,—) hr., při woprawjenjach 272,— (295,—) hr., w bibli-

Tobak wisa nitkowany na hasy na sušenje. Z tajkim tobakom je wjele džěła! Wjele Bolharow pak ma přez tobak swoj wšedny chléb, tuž sym skoro spytowany za škódnje kurjenje wabić, zo bychu pilne žony dobru zasluzbu mēte.

skich hodinach 590.— (606,—) hr., za wobnowjenje cyrkwyje 4 800,— (5 500,—) hr., za Chlěb za swět 1 300,— (1 945,—) hr., džakny wopór młodźiny a pačerskich džěci 697,— (620,—) hr., za Zwonkowne misionstwo 295,— (300,—) hr., při zběrkach za Znutřkowne misionstwo 1 423,— (1 688,—) hr. a za cyrkwinski zasonatwar 1 601,— (1 515,—) hr., dalše dary 204,— (341,—) hr. To je wšo hromadze 21 502,— (21 252,—) hr. My smy při tym přeco jenož poľnu hriwnu mjenowali. Wšitkim daricielam sluša wutrobny džak! K tomu přindže hišće wša praktiska pomoc při wobnowjenju našeho Božeho domu. My smy wo tym w septemberskim čisle rozprawili.

Bart. W našej wosadze mějachmy w léce 1968 28 křćenjow (w léce 1967 25), 15 hólcow a 13 hólcow. Swój křćenski slub wobnowi 31 džěci (33), 11 hólcow a 20 hólcow. Připowědanjow běše 11 (8), wěrowanjow 8 (13). Přez Božu hnadu swjećešaj 2. dzeń hód w strowosci swój zloty kwas Herman Škoda a jeho mandželska Marta rodž. Petriek w Bukojnje. Wonaž staj swěrnaj kemšerjej a čitaj rad „Pomhaj Bóh“. Boža miłosć budž dale z nimaj!

Spowědných běše 612 (641), 195 muskich a 417 žónskich. Z cyrkwyje wustupichu 3 mužojo, 1 so k cyrkwi wroći.

Chowanjow bě 19 (26), 12 muskich a 7 žónskich.

Wunošk wšitkich zběrkow a wopoworow bě 10 764,— hr.:

krajnocyrkwinske zběrki	1 589,— hr.
za wosadu	4 695,— hr.
za misionstwo	500,— hr.
Chlěb za swět	1 530,— hr.
za nutřkowne misionstwo	950,— hr.
zběrki na drohach	1 500,— hr.

Wutrobny džak wšitkim daricielam!

Wosebity džak wšitkim pomocnikam a pomocnicam při wutwarjenju farskeho wuměnka!

Njeh Bóh dale žohnuje našu wosadu na znutřkownym a zwonkownym!

Z Klukšanskeje wosady

Tež lětsa bě Klukšanska fara w januarje tydžen prózdna. Farar bě sej na konferency do Berlina dojeł, a luby susod, farar Arnošt Hornčér-Hučinjski, jeho zastupowaše.

Prěnja konferenca bě zěndženje „Arbeitsgemeinschaft für Soziologie und Theologie“ (AST). Džěla so na tutym městnje wo prašenjach přichoda. Na spočatku poda nam dr. Hinz, sociolog z Magdeburga, přehlad wo posedženju Swětoweje konferency cyrkwjow w Uppsala/Swedka. Tuta konferenca so wotměwše wot 4. hač do 19. julija 1968, a wón bě sam mjez delegatami. Tam so tak prawje pokaza, w kajkim hoberskim napjeću cyrkej džensniši dzeń steji — w napjeću mjez tradiciju a načasnosću. Wón nam wo tym powědaše, kak je so tam z Božim słowom džělało. Bibliskej džělej stej na programje byłoj. Na započatku podawaše teolog zawod do teksta. Potom rěčachu 4 lajcy před wšemi wo tutech štučkach, a skónčnje so w pjeć skupinach dale džělaše.

Młodźina bě sylny faktor na tutej swětowej konferency. Wona nochce wjace bjez kritiki wšo přiwzać. Wona so praša. Dr. Hinz nam rozprawješe wo poľnocnych kemšach młodźiny. Chwalba, česć a džak Bohu steješe wězo w srjedžišću Božej služby. Tola młodźina pytaše za nowymi formami. Koždy so předstajni susodej naprawo a nalěwo. Na woľtarju steješe wulki slěbny křiž w jasnym swětle, kiž wšitkich wjazaše. A naš dr. Hinz spěwaje swój haleluja k afriskim bubonom. Na kónčnej zhrmadžiznje začahny młodźina z wjele pisanimi plakatami, kiž běchu zdžěla ze Stockholma z protestneje demonstracije přinjesli. Haj, tuta młodźina so přija wot generalneho sekretara dr. Blacka, a wón posłuchaše na jich žadanja a z nimi wótrje diskutowaše. Jedne žadanje so jim spjelni hnydom: diskusija z wšemi rěčnikami před referatom.

Wón, dr. Hinz, nam powědaše wo wulkim Božim wotkazanju Swětoweje konferency cyrkwjow, z kotrehož so jenož katolscy a ortodokscy bratřa wuzamknychu.

Tři wosebje wažne dypki běchu widžec:

1. přibliženje z katolskimi bratřami;
2. runoprawosć z barbojnymi bratřami;
3. misionstwo — to je zhromadnje džělo wšěch cyrkwjow w podpěranju mjenje wuwitych krajow.

Druhi wulki přednošk nam poskići profesor Gustavson ze Stockholma. Wón nam pokaza, kak wóni w Swedskej z pomocu sociologiskich slědženjow wosady twarja. Woni wudawaju papjery ze wšelakimi prašenjemi, a z wotmoľwow potom puć do přichoda čitaja. Pola nas wšak njeje možno, bjeze wšeho naprašniki wudawać, tohodla nas hišće na jednu možnosć pokaza, informacije zběrać: Woni maju w Stockholmje sobudžělačerjow, kiž zběraja wšelke wuprašenja. Što so wšo w busu abo při džěle njepřaji! Najskerje je tebi na tutym městnje jasne, kak wažne je fararjeje twoje sprawne słowo.

Z wulkim zajimom poslušachmy na sociologa dr. Dahma, kiž přindže ze zapada. Wón nam wosebje derje praješe, što su wuhódnosćenja tajkich naprašowanjow do wuzitka přinjesli. Widžimy, zo su problemy wšudže někak samsne.

Na kóncu konferency přindže hišće Mady Thung z Hollandskeje. Wona nam referowaše wo problemach, kiž nastanu přez přesydenje wjesnjow do wjetšich a rosčacych městow. Pola nas so tež něšto stawa. Plany su hižo zdžěla znate. Tu a tam so wjeski zhubja, a druhe wjeski so za města wutwarja. Hižo džensa mamy so wšitcy na tute problemy zložić, kiž tež na nas a naše džěci přindu.

„Haj, a to drje je nětko to najčeše, to slyšane do wšědného žiwjenja a džěla přeložować. Budže na nas zalezec, zo so młodzi a stari bóle za prašenja wosady zajimuju a to fararjeje samomu njepřewostaja. Njeh nam klinča dr. Kruschowe słowa we wusomaj, kiž rěkaju: Cyrkej, to smy my! My mamy hladać, zo Chrystusej na pjatach wostanjemy. P. W.

Liberija. We wšitkich šulach afriškeho stata Liberija ma so wšědnje staw ze Swjateho pisma čitać. Statny prezident je to prikazał, dokelž chce dža mladostnych z tym před kriminalnymi deliktami warnować, kotrež su tež tam na nastrožace wažnje rostle. W mohamedanskich šulach čitaja za to ze swjatych knihow Islama, kotrež „koran“ rěkaju.

Ghana. „Křćić so dać, njeje ženje pozdže“, praješe 105lětny Linus Kwarku Benuyenah z afriškeho stata Ghana a daše so we hłownym měsće swjateho kraja, w Akkrje, křćić. Na křćenskej Božej služby so wobdžěli jeho žona, kiž je dawno křćanska a so wězo wulce wjeseli, zo so jeje mandželski nětko tež ke Chrystusej wobroći: dale běše přítomne 17 džěci, 85 wnučkow a prawnučkow.

Boľharska. Prawoslawni křćenjo w Boľharskej su poslednje hody zaso z nami hromadze 25. decembra swječili. Swj. synod bě zawjedženje Gregorjanskeje protyki wobzamknyl. Stat bě hižom w léce 1916 tutu protyku přijał. Swj. synod chcyše so z tym přibližić druhim křćanskim cyrkwjow.

Rozdžěl mjez Julijanskej a Gregorjanskej protyku bě mjez tym so na 13 dnjow powjetšił. Tak su boľharscy křćenjo hody dotal 7. januara swječili.

Prawoslawne cyrkwyje w Juhosłowjanskej, w Rumunskej a w Grjekskej su tež Gregorjansku protyku přiwzaše. Jenož hišće ruska prawoslawná cyrkej je wostala při Julijanskej protyce, dokelž ju wěriwi lubuja. W Boľharskej so wosadni njejsu přečiwo Gregorjanskej protyce spjećowali. N.

Kublanski dzeń 1969

Póndzeli, 24. 2. 1969, běchmy so we wulkej ličbe zešli w Budyšinje na Hornčerskej hasy we wosadnym domje.

Mjez nami běštaj tež lubaj hosceji z ČSSR, farar Vlastimil Sláma a jeho mandželska. Br. Sláma je předsyda českosobratskeho duchownstwa. Tuž móžeše wón nam dobre informacije podać.

Tež někotři katolscy Serbja běchu k nam přišli. To so wulce wjeselachmy.

Nadrobnu rozprawu podamy wam w přichodnym čisle.

Kublanski dzeń steješe pod heslom: Dobrota Knjeza je, zo z nami kónce njeje.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za měsac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamoľwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, džěćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-551).